

En rapport från KK-stiftelsen

Näringslivet om forskningsklimatet - 2019

Baserat på en undersökning av Novus, okt 2019

INNEHÅLL

OM UNDERSÖKNINGEN	3
UNDERSÖKNINGENS SYFTE	3
Resultat i korthet	3
ANALYS OCH SLUTSATSER FRÅN UNDERSÖKNINGEN	4
SAMARBETE DRIVER FORSKNING OCH KOMPETENSUTVECKLING	4
FORSKNINGSKAPACITET I HELA LANDET	6
SLUTORD	7
UNDERSÖKNINGSDATA	8

OM UNDERSÖKNINGEN

KK-stiftelsen har låtit göra en undersökning om hur Sveriges största företag ser på den forskning och kompetensutveckling som bedrivs idag och om forskningen motsvarar deras behov.

Registret som använts består av Sveriges 300 största företag som bedriver forskning. Svarefrekvensen har varit 41% och 50 intervjuer har genomförts. Intervjupersoner för denna undersökning är forskningschefer, ansvariga FoU/R&D, utvecklingschefer etc. Svarefrekvensen är 41%. (Följande branscher har exkluderats ur undersökningen eftersom de sällan bedriver forskning: åkerier, livsmedel, byggföretag, banker, möbeltillverkare, försäkringsbolag, säkerhetsföretag, statliga bolag ex. Posten, Svenska Spel m.fl.). Undersökningen är genomförd av Novus under perioden 24 september – 2 oktober 2019.

Rapporten Näringslivet om forskningsklimatet - 2019 finns att ladda ned från www.kks.se.

UNDERSÖKNINGENS SYFTE

Syftet med denna undersökning är att kartlägga svenska storföretag syn på den forskning och kompetensutveckling som bedrivs idag och i vilken mån den motsvarar deras faktiska behov. Förhoppningen är att undersökningens angelägna resultat kan ligga till grund för åtgärder i den kommande Forsknings- och innovationspropositionen som regeringen avser att lägga fram 2020.

Resultat i korthet

Nedan följer ett urval av undersökningens resultat:

- Sju av tio företag tycker att det är viktigt att ha tillgång till forskning från svenska universitet/högskolor
- Drygt hälften anser att företagets samarbete med svenska universitet/högskolor gällande forskning är bra
- Sex av tio anser att en helt avgörande faktor är att forskarna förstår näringslivets utmaningar och behov
- Nästan nio av tio företag anser att det är viktigt för dem att ha tillgång till avancerad, relevant kompetensutveckling för deras anställda
- Sju av tio företag anser att det är viktigt med forskningssamarbeten med lärosätena för företagets utveckling och konkurrenskraft
- En av fyra företag anser att samarbetet med svenska universitet/högskolor är bra när det gäller kompetensutveckling av deras medarbetare
- Hälften av företagen anser att den geografiska närheten till en högskola/universitet är helt avgörande för deras möjlighet att rekrytera kompetent personal

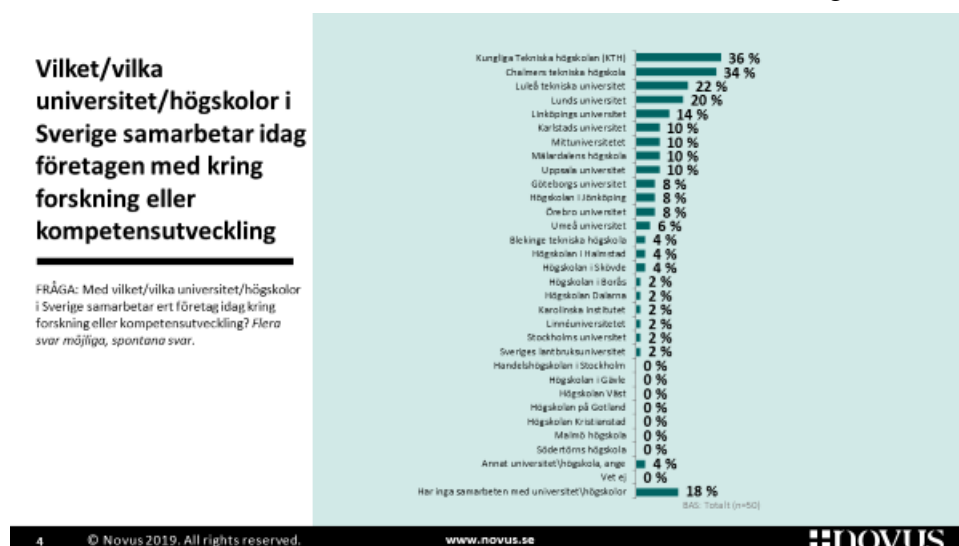
- Drygt sju av tio företag tycker att det är viktigt att det finns högskolor/universitet som bedriver utbildning och forskning geografiskt spritt över hela landet
- Sju av tio företag anser att en ökning av samarbete/kommunikation mellan akademien och företag är avgörande för att de ska förlägga mer av sin forskning i Sverige
- Drygt nio av tio företag tycker att forskningens relevans och nytta i samhället borde ha störst påverkan på hur statens fördelning av basanslag till lärosäten görs
- Endast ett av fem företag anser att fördelningen av forskningsstödet idag är bra
- Hälften av företagen svarar att deras forsknings- och utvecklingsbudget har ökat de senaste två åren

ANALYS OCH SLUTSATSER FRÅN UNDERSÖKNINGEN

En stor del av Sveriges företag vill se fler samarbeten mellan företag och universitet/högskolor. Undersökningen där 50 av Sveriges största företag ingår, visar tydligt på vikten av samverkan med Sveriges lärosäten för näringslivets konkurrenskraft.

SAMARBETE DRIVER FORSKNING OCH KOMPETENSUTVECKLING

Tillgång till forskning, kompetensförsörjning och kontinuerlig kompetensutveckling är en ödesfråga för svenska företag, inte minst för dem som har produktionen lokaliserad utanför storstadsregionerna, och de utgör merparten och ryggraden i svensk exportindustri. Sveriges största företag svarar att de har samarbeten med flera av landets lärosäten, se figur.

Många företag samarbetar med de äldre specialiserade lärosätena såsom Kungliga tekniska högskolan och Chalmers tekniska högskola m.fl., men sammantaget redovisas att av de akademiska samarbetspartners man har i Sverige så är hela 25% ett nytt universitet/högskola med placering utanför storstadsregionerna. Dessa lärosäten utgör en viktig resurs för Sveriges

basindustri som ofta är lokaliserad utanför storstäderna. Statens basfinansiering för forskning fördelas med ca 90% till de äldre lärosätena, utan att kvalitetsindikatorer, lärosätenas utveckling, resultat, relevans och nytta påverkar tilldelningen i någon större omfattning. Av undersökningen framgår att drygt nio av tio företag tycker att forskningens relevans och nytta i samhället borde ha störst påverkan på hur fördelningen av basanslaget görs. Den kommande forskningspropositionen har här möjlighet att förändra fördelningsprinciperna så att relevans och nytta får större genomslag.

Det kan även noteras att 18% av undersökningens företag redovisar att de inte samarbetar med universitet/högskolor, vilket ger utrymme för ökad interaktion mellan akademi och näringsliv.

Akademisk inomvetenskaplig konkurrens mellan forskningsmiljöerna där vetenskapliga resultat bidrar till den internationella forskningsfronten är av yttersta vikt. Risken är dock att synen på vetenskaplig kvalitet blir för ensidig genom allt för stor fokusering på bibliometriska mätningar så att akademien isoleras från samhället. Det behöver därför ställas krav på universitets och högskolors samhälleliga roll då den är avgörande för att fortsatt skapa utveckling, tillväxt och välfärd. Detta är inte bara viktigt långsiktigt utan i dagsläget högst akut för svensk industris produktions- och utvecklingsavdelningar runt om i landet.

Enligt undersökningen redovisas att sju av tio företag tycker att det är viktigt att ha tillgång till forskning från svenska universitet/högskolor. Företagen har mycket att vinna på att ha ett kontinuerligt samarbete med universitet och högskolor. Interaktionen kan ske såväl inom ramen för grundutbildning och avancerad nivå som inom forskning. KK-stiftelsen har likt andra finansärer satsat stora summor på forskarskolor, men med starkt fokus på industridoktorander som i sina forskarstudier aktivt samverkar med akademi och näringsliv. I linje med detta anser nästan nio av tio företag att det är viktigt att ha tillgång till avancerad, relevant kompetensutveckling för deras anställda. Dock är det endast ett av fyra företag som anser att samarbetet med svenska universitet och högskolor är bra när det gäller kompetensutveckling av deras medarbetare. Lärosätena är i avseendet kompetensutveckling av yrkesverksamma en outnyttjad resurs för att ytterligare stärka Sveriges konkurrenskraft.

Sverige är ett litet land med en unik uppsättning av mycket starka och framgångsrika företag. Det finns skäl att aktivt arbeta för att dessa förnyas, genom att de framgent har möjlighet att rekrytera välutbildad arbetskraft och att de inom olika delar av sin verksamhet har möjlighet att bedriva forskningssamarbeten med flera lärosäten. På så vis stärker de sin konkurrenskraft och blir långsiktigt hållbara.

Kompetensförsörjningen behöver bedrivas i hela landet och drygt sju av tio företag i undersökningen tycker att det är viktigt att det finns högskolor/universitet som bedriver utbildning och forskning geografiskt spritt över hela landet samtidigt som hälften av företagen även anser att den geografiska närheten till en högskola/universitet är helt avgörande för deras möjlighet att rekrytera kompetent personal.

FORSKNINGSKAPACITET I HELA LANDET

Hälften av företagen i Novus-undersökningen konstaterar att de har ökat sina forsknings- och utvecklingsbudgetar de senaste två åren och en av tre tror att budgeten kommer att öka ytterligare de kommande två åren. Utifrån landets potential för framtida utveckling visar undersökningen att sju av tio företag anser att en ökning av samarbete och kommunikation mellan akademien och företag är avgörande för att de ska förlägga mer av sin forskning i Sverige. I detta ligger behovet av tillgång till starka forsknings- och utbildningsmiljöer, ökad satsning på företagsnära och behovsmotiverad forskning samt att incitamentsstrukturen stärks för forskares karriärutveckling utifrån samarbete med näringslivet.

Det är med andra ord runt om i landet, där företagen finns, som högskolornas utbildnings- och forskningsmiljöer behövs. Inte bara vid några elituniversitet på ett fåtal platser i Sverige, som omöjligt kan leva upp till företags olika behov, krav och förväntningar. Stora företag som har en egen forskningsbudget på 100-tals miljoner kan arbeta strategiskt med sina forskningsfrågor, men för den stora gruppen av exporterande små och medelstora företag med avancerade produkter och produktion finns också viktiga och strategiska forskningsbehov. Samarbetsmöjligheter måste finnas för att skapa och bibehålla konkurrensfördelar. Det är avgörande för dem att även framgent ha samarbete med universitet och högskolor här i Sverige, och att också genom dessa samarbeten utveckla relationer till utländska forskare, forskningsmiljöer och utländska företag.

Svenska företag är spridda över landet. Det finns stora fördelar med att även attrahera personer runt om i landets olika regioner att vidareutbilda sig i sin geografiska närhet. Det är mer sannolikt att de då har intresse av att söka sig till arbetsplatser i regionen. Det är en förutsättning för en industrination som Sverige att det finns kompetens runt om i landet och som har ett intresse av att leva utanför storstadsregionerna. Det finns få produktionsanläggningar i anknytning till de stora universiteten. Framförallt finns det inom farmakologi eller biomedicin, verksamhet med nästan motsvarande akademisk forskning som universiteten och som också regelbundet rekryterar forskarutbildad arbetskraft. Men större delen av näringslivets rekryteringsbehov av akademiker ligger på en annan nivå. Därför bör även förutsättningar till fortsatt kompetensutveckling av utbildad personal också ses som en viktig möjlighet för näringslivets fortsatta konkurrenskraft.

Vi måste fråga oss vad som kan vara en drivkraft för företagen att fortsätta förlägga sin forskning - och därmed också troligen utveckling och om inte hela så delar av produktionen - i Sverige. Som framkom i undersökningen är möjligheten att rekrytera välutbildad arbetskraft från geografiskt närbelägna lärosäten mycket viktigt. För att säkerställa nivån och aktualiteten på utbildningarna vid alla lärosäten behövs det en integrerad forskningsverksamhet som knyter an till utbildningarnas innehåll. Ytterligare aspekter som förtjänar att belysas är att närmare 70 % av företagen också anser att satsningar från regeringens sida på företagsnära och behovsmotiverad forskning skulle innebära inte bara att de fortsatte med forskningsverksamhet i Sverige utan att den t o m skulle utökas.

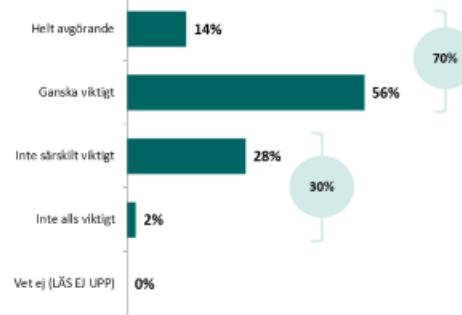
SLUTORD

Den samproducerade forskningen gynnar i högsta grad såväl akademien som näringslivet och är efterfrågad som en viktig faktor i båda sektionernas utveckling. Kvaliteten i akademins forskning ökar samtidigt som utbildningarna relevans och aktualitet stärks genom ett ökat samarbete med näringslivet och det övriga samhället. I flera av KK-stiftelsens program vittnar forskare och lärare om att samarbetet med näringslivet är en väsentlig kvalitetsdrivande faktor. Företagen, sex av tio, redovisar samtidigt att för dem är det en helt avgörande faktor att forskarna förstår näringslivets utmaningar och behov i de samarbeten som bedrivs. En ökad interaktion och nära samarbeten skapar goda förutsättningar och leder till ökad innovationskraft för att möta globala samhällsutmaningar samtidigt med att ta vara på affärsmöjligheter i dessa lösningar; för att skapa jobb och konkurrenskraft; och för att kunna leverera samhällstjänster med ökad kvalitet och effektivitet.

UNDERSÖKNINGSDATA

Sju av tio företag tycker att det är viktigt att ha tillgång till forskning från svenska universitet/högskolor

FRÅGA: Hur viktigt är det för er att ha tillgång till forskning från svenska universitet/högskolor?

BAS: Totalt (n=50)

5

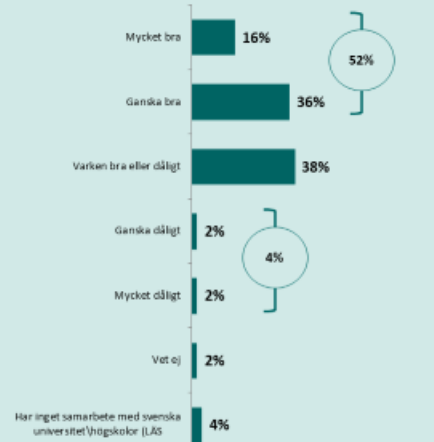
© Novus 2019. All rights reserved.

www.novus.se

NOVUS

Drygt hälften anser att företagets samarbete med svenska universitet/högskolor gällande forskning är bra

FRÅGA: Hur bra anser du att företagets samarbete med svenska universitet/högskolor gällande forskning är?

BAS: Totalt (n=50)

6

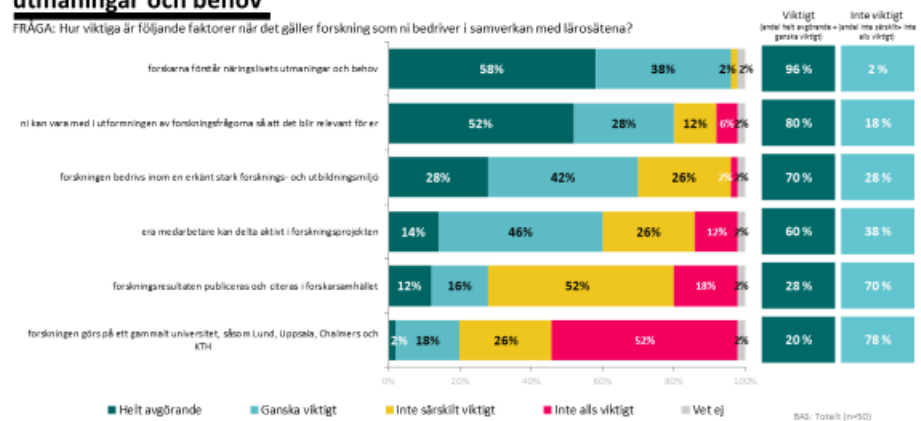
© Novus 2019. All rights reserved.

www.novus.se

NOVUS

Sex av tio anser att en helt avgörande faktor är att forskarna förstår näringslivets utmaningar och behov

FRÅGA: Hur viktiga är följande faktorer när det gäller forskning som ni bedriver i samverkan med lärosätena?

BAS: Totalt (n=90)

7

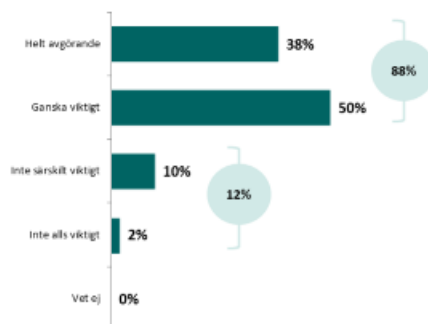
© Novus 2019. All rights reserved.

www.novus.se

NOVUS

Nästan nio av tio företag anser att det är viktigt för dem att ha tillgång till avancerad, relevant kompetensutveckling för deras anställda

FRÅGA: Hur viktigt är det för er att ha tillgång till avancerad, relevant kompetensutveckling för era anställda?

BAS: Totalt (n=50)

8

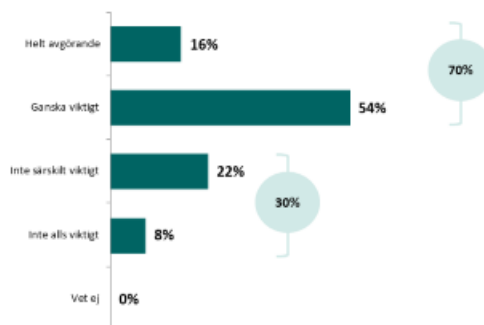
© Novus 2019. All rights reserved.

www.novus.se

NOVUS

Sju av tio företag anser att det är viktigt med forskningssamarbeten med lärosätena för företagets utveckling och konkurrenskraft

FRÅGA: Hur viktigt är forskningssamarbetet med lärosätena i Sverige för ert företags utveckling och konkurrenskraft?

BAS: Totalt (n=50)

9

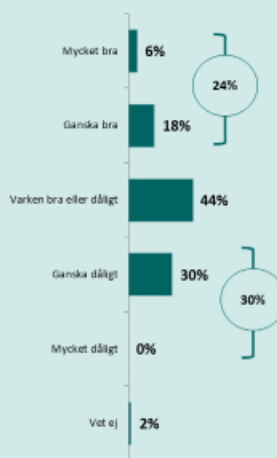
© Novus 2019. All rights reserved.

www.novus.se

NOVUS

En av fyra företag anser att samarbetet med svenska universitet/högskolor är bra när det gäller kompetensutveckling av deras medarbetare

FRÅGA: Hur bra anser du att företagets samarbete med svenska universitet/högskolor är när det gäller kompetensutveckling av era medarbetare?

BAS: Totalt (n=50)

10

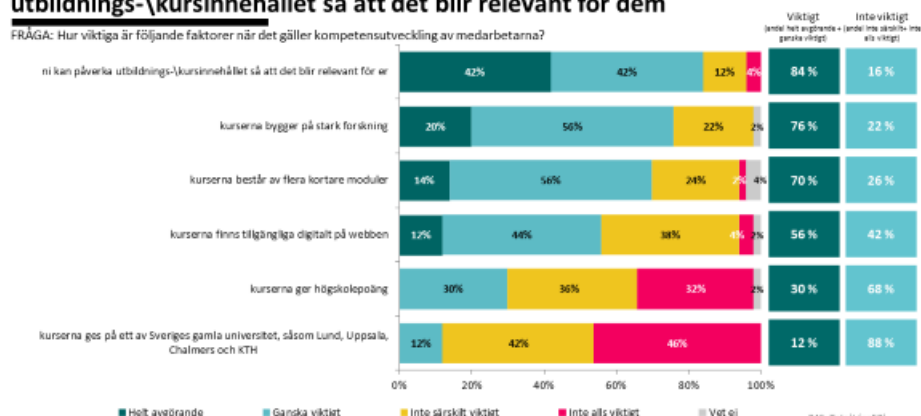
© Novus 2019. All rights reserved.

www.novus.se

NOVUS

Drygt fyra av tio företag tycker att det är helt avgörande att de kan påverka utbildnings- och kursinnehållet så att det blir relevant för dem

FRÅGA: Hur viktiga är följande faktorer när det gäller kompetensutveckling av medarbetarna?

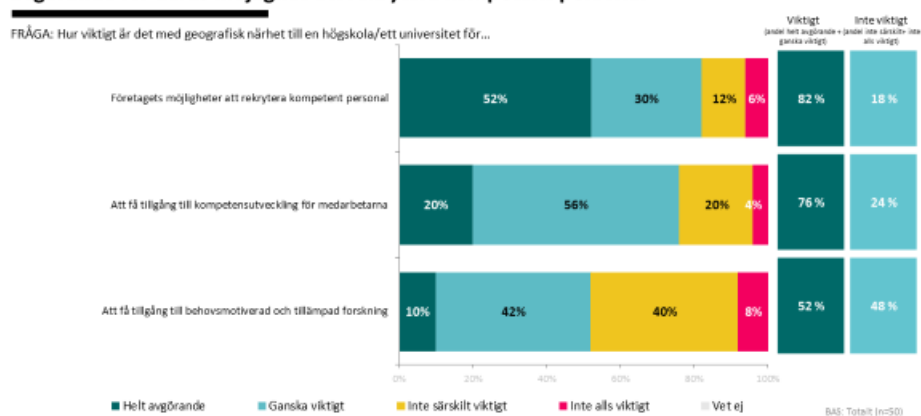
11 © Novus 2019. All rights reserved.

www.novus.se

NOVUS

Hälften av företagen anser att den geografiska närheten till en högskola/universitet är helt avgörande för deras möjlighet att rekrytera kompetent personal

FRÅGA: Hur viktigt är det med geografisk närhet till en högskola/ett universitet för...

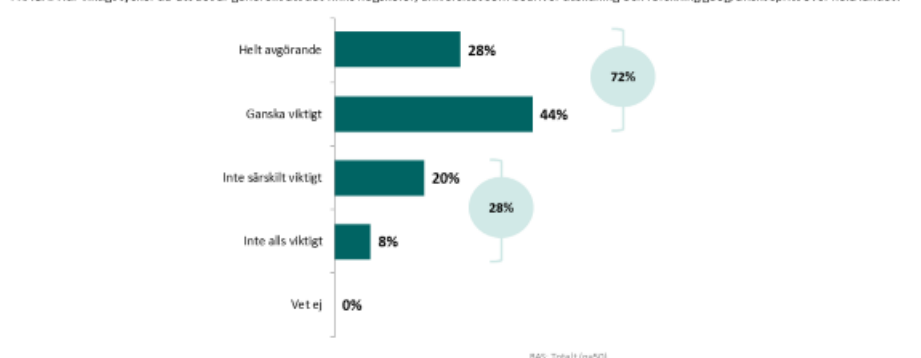
12 © Novus 2019. All rights reserved.

www.novus.se

NOVUS

Drygt sju av tio företag tycker att det är viktigt att det finns högskolor/universitet som bedriver utbildning och forskning geografiskt spritt över hela landet

FRÅGA: Hur viktigt tycker du att det är generellt att det finns högskolor/universitet som bedriver utbildning och forskning geografiskt spritt över hela landet?

13 © Novus 2019. All rights reserved.

www.novus.se

NOVUS

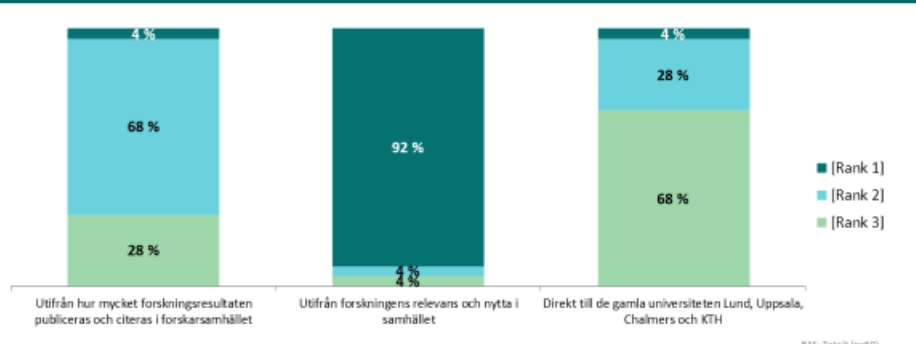
Sju av tio företag anser att en ökning av samarbete/kommunikationen mellan akademin och företag är avgörande för att de ska förlägga mer av sin forskning i Sverige

FRÅGA: Är någon eller några av följande faktorer avgörande för att ert företag skall förlägga mer forskning i Sverige? Flera svar möjliga.

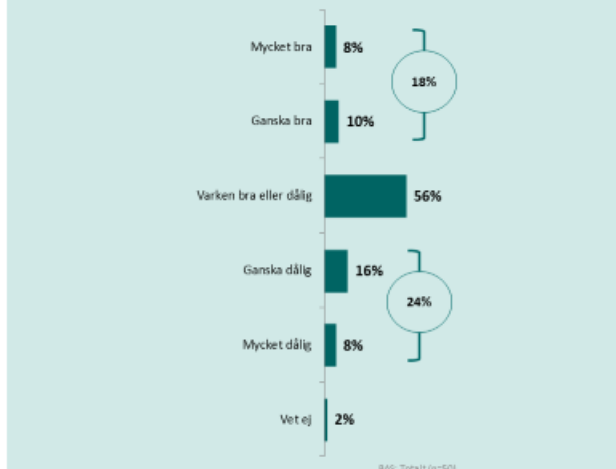
Drygt nio av tio företag tycker att forskningens relevans och nytta i samhället borde ha den största påverkan på hur fördelningen av basanslaget görs

FRÅGA: Staten fördelar varje år basanslag till forskning. Rangordna dessa utifrån vilken påverkan du anser att de borde ha på hur fördelningen görs.

Nästan en av fem företag anser att fördelningen av forskningsstödet idag är bra

FRÅGA: Idag är nästan 90% av forskningsstödet centraliserat till ett fåtal universitet, och forskningsstödet till mindre högskolor är relativt lågt. Vad anser du om denna fördelning av forskningsstödet, är fördelningen...

Bland dem som uppger att de anser att fördelningen av forskningsstödet idag är dåligt:

Många anser att det är dåligt för att mer av stödet borde gå till mindre högskolor (stödet borde vara mindre centraliserat)

FRÅGA: Varför anser du att fördelningen av forskningsstödet är dåligt?

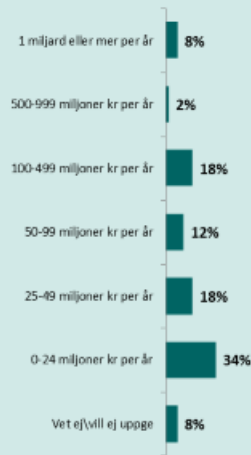
Denna fråga har för liten bas för att kunna redovisas med ett diagram. Det vi ser i svarmönstret är att den största andelen svarar att anledningen till varför de anser att fördelningen av forskningsstödet är dåligt beror på att mer av stödet borde gå till mindre högskolor och den näst största andelen svarar ett öppet svarsalternativ annat, svar ange*.

*Särtilgna svar finns i den bifogade listningen.

BAS: De som anser att fördelningen av forskningsstödet idag är dåligt. (n=11)

Storlek på företagets totala forsknings- och utvecklingsbudget

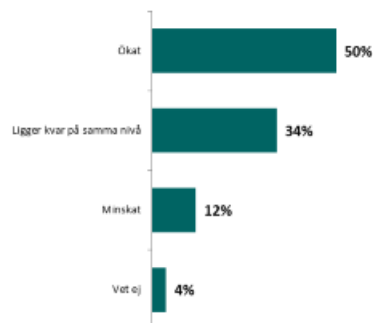
FRÅGA: Ungefär hur stor är ert företags totala forsknings- och utvecklingsbudget?

BAS: Totalt (n=50)

Hälften av företagen svarar att deras forsknings- och utvecklingsbudget har ökat de senaste två åren

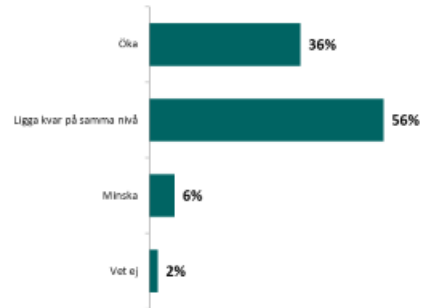
FRÅGA: Har företagets Forsknings- och utvecklingsbudget ökat eller minskat de senaste 2 åren?

BAS: Totalt (n=50)

Drygt en av tre företag tror att deras forsknings- och utvecklingsbudget kommer att öka de kommande två åren

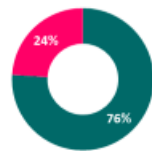
FRÅGA: Vad tror du, kommer er forsknings- och utvecklingsbudget att öka eller minska de kommande 2 åren?

BAS: Totalt (n=93)

Konkreta resultat på gemensamma forsknings- eller kompetensutvecklingsprojekt som företagen har/har haft med svenska lärosäten

FRÅGA: Avslutningsvis, kan du ge några konkreta resultat på gemensamma forsknings- eller kompetensutvecklingsprojekt som ni har/har haft med svenska lärosäten?

■ Ja, nämligen ■ Nej/vet ej/kan ej svara

Urval av citat*:

- ” Ett projekt har varit med Mithögskans universitet att få fram simulans av tidsdator, av fiber och datormekanik. Detta för att vi skulle få ökad förståelse för våra fibernätverk och produkter.
- ” Det var är ett projekt som förkortas till namnet Step vilket vi hade med Lunds tekniska. Det handlade om att hitta på kemiska subs. eller råvaror såsom trä.
- ” Samarbete på examenarbeten som varit applicerade med vår dagliga verksamhet. Vad det gäller forskningsprojekt kommer jag inte på något så här på rak arm.
- ” Vi har haft samarbete med KTH gällande träforskning, i sambandet malning, vilket är en viktig process för oss.
- ” Inte mer än att vi har anställt individer ifrån universiteten/högskolor.

*Samliga svar finns med i den bifogade listningen.
BAS: Totalt (n=53)

frågor om rapporten besvaras av:

Ulf Hall, KK-stiftelsen

tfn: 073 712 81 33

e-post: ulf.hall@kks.se

Stefan Östholm, KK-stiftelsen

tfn: 073 712 8143

e-post: stefan.ostholm@kks.se

KK-stiftelsen